

AYOLLAR KIYIMINI TIKISH TEXNOLOGIYASI

Termiz shahar 1-son texnikumi maxsus fan

*o'qituvchisi **Djo'rayeva Go'zal***

Tikish jarayoni uchun zaruriy asbob-uskunalar va materiallar Tikishni boshlashdan oldin ish stolingizda quyidagilar bo'lishi shart:

- Asosiy jihozlar: Tikuv mashinasi, overlok (qirralarni tozalash uchun) va bug'li dazmol.*
- O'lchov asboblari: Santimetrli tasma, chizg'ich (to'g'ri va egri chiziqli lekalalar).*
- Andoza va bichish asboblari: Millimetrli qog'oz (andoza chizish uchun), o'tkir qaychi, bo'r yoki sovun bo'lagi.*
- Mayda anjomlar: To'g'nog'ichlar, ignalar to'plami, mato rangiga mos iplar.*
- Yordamchi materiallar: Dublerin yoki flizelin (yoqa va manjetlarni qotirish uchun), zamok (molniya), tugmalar.*

Kiyim tikishning texnologik ketma-ketligi Har qanday ayollar kiyimini tikishda amallar quyidagi tartibda bajariladi:

- 1. O'lcham olish: Bo'y, ko'krak, bel va bo'ksaning aylanma o'lchovlarini aniqlash.*
- 2. Andoza tayyorlash: Olingan o'lchamlar asosida qog'ozda kiyim chizmasini tayyorlash.*
- 3. Bichish: Matoni tekis yoyib, andozalarni joylashtirish va chok haqi (1,5–2 sm) qoldirib qirqish.*
- 4. Ko'klash (Yuritmashash): Detallarni qo'lda vaqtincha birlashtirib, kiyimni kiyib ko'rish (primera).*
- 5. Mashina choklari: Asosiy choklarni mashinada tikish va qirralarini overlok qilish.*

6. *Namlab-isitib ishlash: Har bir tikilgan chokni darhol dazmollash (bu kiyimning chiroyli turishini ta'minlaydi).*

7. *Yakuniy pardoz: Tugma qadash, etak qismini bukish va tayyor buyumni oxirgi marta dazmollash.*

Yubka tikish texnologiyasi bo'yicha ishingizni osonlashtirish uchun ikkita amaliy ro'yxatni taqdim etaman:

Yubka bichish uchun kerakli o'lchovlar Yubka qomatga chiroyli o'tirishi uchun quyidagi 3 ta asosiy o'lchovni aniq olishingiz kerak:

1. *Bel aylanasi (BeA): Belning eng ingichka qismidan olinadi.*

2. *Bo'ksa aylanasi (BoA): Bo'ksaning eng bo'rtib chiqqan nuqtalari bo'ylab olinadi.*

3. *Yubka uzunligi (YuU): Bel chizig'idan pastga qarab, kiyim qayergacha tushishi kerakligiga qarab o'lchanadi (mini, midi yoki maxi).*

Yubka tikishning bosqichma-bosqich ketma-ketligi Klassik (to'g'ri) yubka misolida tikish jarayoni:

1. *Vitochkalarini tikish: Old va orqa bo'laklardagi siqmalarni (vitochka) tikib, ularni o'rta chiziqqa qarab dazmollash.*

2. *Molniya (zamok) qadash: Odatda orqa yoki yon chokka yashirin molniya o'rnatiladi.*

3. *Yon choklarni biriktirish: Old va orqa detallarni o'ngini o'ngiga qaratib tikish, qirralarini overlok qilish va chokni ikki tomonga yozib dazmollash.*

4. *Bel qismiga ishlov berish: Kamar (poyas) tayyorlash, unga dublerin yopishtirish va yubka beliga biriktirish.*

5. *Etak qismini bukish: Yubka uzunligini tekshirib, pastki qismini overlok qilish va yashirin chok bilan yoki mashinada bukish.*

6. *Yakuniy dazmol: Tayyor yubkani to'liq dazmollash (ayniqsa choklar va etak qismini).*

o'g'ri bichimdagi (klassik) yubka tikish jarayonini har bir detaligacha professional darajada ko'rib chiqamiz. Bu jarayonni "Tayyorgarlik" va "Tikuv texnologiyasi" ga ajratamiz.

1. Detallarga ishlov berish (Dastlabki bosqich) Asosiy detallar bichib olingandan so'ng (oldingi bo'lak 1 ta butun, orqa bo'lak 2 ta bo'lak), ish quyidagicha boshlanadi:

- Vitochkalar (siqmalar): Har bir bo'lakdagi vitochkalar uchi ingichka qilib tikiladi. Muhim qoida: tikilgandan so'ng, old vitochkalar o'rtaq qarab, orqa vitochkalar ham o'rta chok tomonga qarab dazmollanadi.
- Orqa o'rta chok va molniya: Orqa bo'lakning ikki bo'lagi bir-biriga ulanadi. Yuqori qismida molniya uzunligicha (odatda 18-20 sm) joy qoldiriladi. Agar orqa tomonda chok (shlitsa) bo'lsa, unga ham alohida ishlov beriladi.
- Molniya tikish: Maxsus panja (lapka) yordamida yashirin molniya qadaladi. Bu yubkaning sifatli ko'rinishini ta'minlaydi.

2. Yubkani yig'ish va kamar o'rnatish Detallar tayyor bo'lgach, asosiy konstruktsiya yig'iladi:

- Yon choklar: Old va orqa bo'laklar yonlaridan tikiladi. Chok haqi (pripusk) 1.5-2 sm bo'lishi kerak. Tikilgandan so'ng qirralari overlok qilinadi va choklar ikki tomonga yozib dazmollanadi (razutyujka).
- Kamar (poyas) tayyorlash: Kamar detallari matodan qirqib olinadi va ichki tomonidan dublerin (yelimli mato) yopishtiriladi. Bu kamar cho'zilib ketmasligi va shaklini ushlashi uchun shart.
- Kamarni ulash: Kamar yubka beliga biriktiriladi. Avval ichki tomondan, keyin o'ng tomondan chiroyli qilib bostirma chok yuritiladi. Tugma yoki ilgak uchun joy qoldiriladi.

3. Yakuniy ishlov berish (Pardozlash) Yubka deyarli tayyor, faqat oxirgi va muhim detallar qoladi:

- Etak qismi: Yubkaning pasti avval overlok qilinadi. So'ngra 3-4 sm ichkariga bukilib, yashirin chok (qo'lda) yoki mashinada tikiladi.
- Piltalar va tugmalar: Kamarga tugma uchun teshik (petlya) ochiladi va tugma qadaladi.

- Yakuniy Namlab-isitib ishlash (VTO): Bu eng mas'uliyatli bosqich. Yubka butunlay dazmollanadi. Bo'ksadagi qabariqliklar dazmol bug'i bilan shaklga keltiriladi, choklar tekislanadi.

Professional maslahat: Tikish jarayonida "har bir chokdan keyin dazmol" qoidasiga amal qiling. Agar chokni tikkan zahotingiz dazmollamasangiz, tayyor kiyim "qo'pol" va sifatsiz ko'rinadi.